

KLÚČ NA KLADENIE SPRÁVNÝCH OTÁZOK

Ako učiteľia náboženskej výchovy sa stretávame so skutočnosťou, že žiaci nevedia odpovedať na kladené otázky. Tvrdíme, že sa ich pýtame iba na základné pravdy a fakty. Kde je dôvod ich neznalosti? Jedným môže byť to, že žiaci a mladí ľudia nerozumejú otázke, iným dôvodom je skutočnosť, že nedokážu naformulovať odpoveď vlastnými slovami a učiť sa odpoveď bez chápania významu odmietajú.

Skôr, ako by sme požadovali odpovede na naše otázky, mali by sme žiakov viesť k zvedavosti a schopnosti klásť správne otázky. Učme žiakov hľadať odpovede na nimi formulované otázky. Zvedavosť by mala predchádzať otázku a sprevádzať hľadanie odpovede. Dočasné uspokojenie zvedavosti by malo naštartovať túžbu po kladení a hľadaní odpovedí na ďalšie otázky.

V čom je sila otázok?

Znie to jednoducho: v odvahe žiakov pýtať sa. Pre učiteľa je to výzva, aby nechával priestor na kladenie otázok a nedával sa na vlastné rečnícke otázky odpovede sám. Naformulovať otázku tak, aby podnietila zvedavosť väčšiny žiakov v triede, je náročné. Väčšiu silu má otázka, ktorú naformulujú žiaci. Tomu predchádza napr. čítanie textu s porozumením. Žiaci hovoria, čo ich v texte oslovilo, majú možnosť hovoriť, formulovať, byť zvedavými a tvorivými. Spúšťajme v nich prirodzenú kreativitu a ňou je i to, že počúvané formulácie iných podnecujú na ďalšie otázky a názory. Nedovoľme, aby sa po kladení otázky niekto žiakovi vysmieval. Pri kladení otázok nemôže platiť to, že kto sa pýta, je hlúpy. Práve naopak, nech platí, že kto sa pýta, premýšľa, uvažuje, je tvorivý, má záujem, chce vedieť viac. Našou úlohou je učiť sa pýtať a nie iba – ale aj vyžadovať konkrétne odpovede na otázky. Nezabúdajme vyzývať žiakov k tomu, aby vyjadrili, na akú ich otázku nedostali v téme odpoveď.

Kto má odpovedať na otázky?

Niekedy si žiaci myslia, že už všetko vedia a zabúdajú sa pýtať. Preto sme tu my – učiteľia, ktorí na to nezabúdame! Nebojme sa ich otázok, na ktoré nevieme okamžite a presne odpovedať. Na otázku žiaka nemusí odpovedať iba učiteľ, môže vyzvať i žiakov, prípadne môže dať za úlohu zistiť správnu odpoveď všetkým žiakom. Otázky žiakov vnímajme ako ich otvorenosť pre spoluprácu a záujem. Podporujme tvorivosť i zvedavosť a sprevádzajme ju správne formulovanými otázkami.

Niekoľko tipov, ako formulovať správne otázky:

1. Správne otázky sú jednoduché.

Čím jednoduchšie sa vieme opýtať, tým jednoduchšia je odpoveď.

2. Správne otázky sú osobné.

Myslite na konkrétnu triedu a žiakov, ktorí tam sú.

3. Správne otázky inšpirujú.

Pridajte k otázke niečo, čo vám „zrýchli tep“ a žiakov zaujme i podnieti k bádaniu.

4. Správne otázky nepoznajú hranice.

Jedna otázka má vyvolať ďalšie otázky. Zapisujme ich a pomocou zaujímavých metód hľadáme odpovede.

5. Správne otázky vždy začínajú slovami: „čo, ako, kto ...“

Na správne otázky neexistuje odpoveď áno/nie, vyžadujú odpoveď celou vetou. Preto vždy začínajú slovami: „kto, čo, ako, kam ...“.

6. Najlepšie otázky začínajú slovami: „Čo keby...“

Otázky žiakov môžu všetko spochybniť, môžu poskytnúť priestor ich fantázii. Je na nás, aby sme ich vedeli kategorizovať a správne zareagovať. Na otázku: Čo keby...“ možno odpovedať i druhou otázkou: „Čo keby...“ a hľadať odpovede, porovnávať, triediť, vytvoriť záver.

Na záver si urobme krátke cvičenie. Pozrime sa na tri veci okolo seba a spýtajme sa seba samých, aká otázka stála na začiatku ich existencie. Ktorú otázku z tých, ktoré nám napadnú, považujeme za najlepšiu? Možno nám to pomôže objaviť spôsob, ako sa správne pýtať, aké poradie otázok zvoliť a vôbec – ako sa nebáť otázok.

